

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана

« 31 » серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ СТУДІЇ

для студентів

галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність	054 Соціологія
освітня програма	Соціологічне забезпечення управлінських процесів
освітній рівень	бакалавр
вид дисципліни	обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2023/2024
Семестр	6
Кількість кредитів ECTS	2
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: Ірина ЛЯЩЕНКО

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

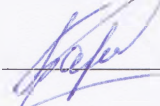
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2023

Розробники: Ірина ЛЯЩЕНКО, к.політ.н., доцент кафедри політології
(lyashchenko@knu.ua)

Затверджено

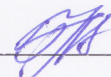
Зав. кафедри політології

 Олеся Байрашанко

Протокол № 1 від «31» 08 2023 р.

Схвалено науково-методичною комісією філософського факультету

Протокол від «31» серпня 2023 року № 2

Голова науково-методичної комісії Ірина МАСЛІКОВА

Погоджено з науково-методичною комісією факультету соціології

Протокол від «31» серпня 2023 року № 10

Голова науково-методичної комісії Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

1. Мета дисципліни – формування знання про предмети, структуру, понятійний апарат, основні дослідницькі методи сучасних соціології та політології в дослідженні актуальних суспільних проблем та викликів, опанування соціально-політичними знаннями про сучасне суспільство з опорою на першоджерела, розвиток соціологічного світосприйняття, а також закріплення знань про політичні інститути, процеси та явища.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни. До початку вивчення дисципліни студенти мають:

1. Вміти збирати та інтерпретувати інформацію щодо феномену політичного.
2. Застосовувати понятійно-категоріальну базу політичної науки при аналізі політичних явищ та процесів; виявляти тенденції сучасного вітчизняного та зарубіжного політичного життя; прогнозувати перспективи розвитку світових політичних процесів.
3. Володіти елементарними навичками: роботи з історичними джерелами та науковими працями; критичного ставлення та прогнозування політичних явищ та процесів; використання іншомовних фахових джерел політичної науки.

3. Анотація навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна “Соціально-політичні студії” є обов’язковою дисципліною, що забезпечує отримання загальних компетентностей випускниками Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Ця дисципліна входить до циклу обов’язкових навчальних дисциплін. Предметом вивчення навчальної дисципліни є політична сфера суспільного життя. Розглядаються теми природи політики, історії політичних вчень, політичної влади, держави та правової держави, демократії, етнополітики, політичних партій, виборів та виборчих систем, громадянського суспільства та індивідуальної громадянської участі.

4. Завдання (навчальні цілі) – визначити місце соціально-політичних дисциплін в системі гуманітарного знання, висвітлити їх основний зміст, предметні та об’єктні характеристики, основні методологічні підходи до дослідження соціально-політичної проблематики; сформувати у студентів навички критичного аналізу теоретичних підходів та шкіл в контексті еволюції соціально-політичних знань, виокремлювати їх теоретичні та прикладні аспекти; окреслити основні особливості функціонування соціальної та політичної систем, їх структурних елементів, специфіку взаємозв’язку; отримати студентами знання та уявлення про природу сучасних суспільно-політичних процесів.

Дисципліна спрямована на формування наступних програмних компетентностей:

- ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

5. Результати навчання:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	об’єкт, предмет, методи, категорії, функції, структуру політичної науки; природу політики; основні віхи історії зарубіжних політичних вчень та України.	Лекція, самостійна робота, семінар	Заповнення робочих аркушів самостійної роботи, активна залученість у роботу на семінарах	14

1.2	деякі підходи до розуміння та визначення влади, держави, правової держави, етнополітики, демократії.	Лекція, самостійна робота, семінар	Заповнення робочих аркушів самостійної роботи, активна залученість у роботу на семінарах.	11
1.3	особливості функціонування політичних партій; місце та роль виборів та виборчих систем у політичному житті; зміст та сутність політичної культури.	Лекція, самостійна робота, семінар, командна робота	Заповнення робочих аркушів самостійної роботи, активна залученість у роботу на семінарах, презентація командної роботи, написання есе, виконання тесту	15
	Вміти:			
2.1	мислити абстрактно, аналітично, синтезувати інформацію; використовувати інформаційні і комунікаційні технології; здійснювати пошук, обробку та аналіз інформації з різних джерел;	Лекція, самостійна робота, семінар, командна робота	Заповнення робочих аркушів самостійної роботи, активна залученість у роботу на семінарах, презентація командної роботи, написання есе	10
2.2	застосовувати знання у практичних ситуаціях; планувати та управляти часом; працювати в команді; виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	Лекція, самостійна робота, семінар, командна робота	Заповнення робочих аркушів самостійної роботи, активна залученість у роботу на семінарах, презентація командної роботи, написання есе,	10
	Комунікація:			
3.1	формувати власну думку (ставлення, позицію) та презентувати її; активно слухати та чути інших, вести дискусію	Лекція, самостійна робота, семінар, командна робота	Заповнення робочих аркушів самостійної роботи, активна залученість у роботу на семінарах, презентація командної роботи	10
3.2	ефективно комунікувати із зацікавленими сторонами задля вирішення проблемних питань	Лекція, самостійна робота, семінар, командна робота	Заповнення робочих аркушів самостійної роботи, активна залученість у роботу на семінарах, презентація командної роботи	10
	Автономність та відповідальність:			
4.1	самостійно приймати рішення щодо участі у суспільних процесах, усвідомлюючи наслідки, до яких це може призвести	Лекція, самостійна робота, семінар, командна робота	Заповнення робочих аркушів самостійної роботи, активна залученість у роботу на семінарах, презентація командної роботи	10
4.2	свідомо виконувати громадянські обов'язки та поважати права людини; відповідати за власні висловлювання та вчинки	Лекція, самостійна робота, семінар, командна робота	Заповнення робочих аркушів самостійної роботи, активна залученість у роботу на семінарах, презентація командної роботи	10

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни Програмні результати навчання	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1	4.2
ПРН04. Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач	+	+	+						
ПРН08. Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури.				+	+	+	+	+	+

7.Схема формування оцінки:

7.1. Форми семестрового оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема оцінювання теоретичної підготовки – результати навчання (знання 1.1 – 1.3), що складає 40% від загальної оцінки та оцінювання практичної підготовки – результати навчання (вміння 2.1-2.2); (комунікація 3.1-3.2); (автономність та відповідальність 4.1-4.2), що складає 60% загальної оцінки.

Оцінювання семестрової роботи:

1. Аудиторна робота студента під час семінарів, що враховує: поведінку; слухання; активну включеність у хід заняття: РН 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2 – **25/ 40 балів**
2. Самостійна робота студента над заповненням Робочого аркушу у рамках підготовки домашнього завдання до семінару: РН 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2 – **25/ 40 балів**
3. Командна робота студентів у групах (4-6 студентів) над створенням та презентацією “власної” політичної партії: РН 1.1, 1.2, 1.3, 3.2, 4.1, 4.2. – **5/ 10 балів**
4. Індивідуальне есе: РН – 2.1, 3.1, 4.2. - **5/ 10 балів**

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усього навчального курсу. Загальна оцінка за семестр складається із балів, отриманих за аудиторну, самостійну, командну роботу та написання індивідуального есе. Всі види робіт за семестр мають у підсумку:

в максимальному вимірі 100 балів
в мінімальному вимірі 60 балів

У разі відсутності на семінарському занятті студент має відпрацювати завдання в письмовій формі.

Підсумкове оцінювання у формі заліку.

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів за систематичну роботу впродовж семестру.

Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання.

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критичний мінімум – 60 балів, для одержання заліку необхідно обов’язково відпрацювати пропущені теми в письмовій формі та здати в ГуглКлас дисципліни.

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми балів за семестрову роботу (мінімум 60, максимум 100 балів)

7.2 Організація оцінювання:

Семестрова робота		Семестрова кількість балів	
		Максимум - 100	Мінімум -60
Аудиторна робота	робота студента під час семінарів, що враховує: поведінку; слухання; активну включеність у хід заняття.	8 семінарів X 5 балів Всього - 40 балів	5 семінарів X 5 балів Всього - 25 балів
Самостійна робота	самостійна робота студента над заповненням Робочого аркушу у рамках підготовки домашнього завдання до семінару	8 робочих аркушів X 5 балів Всього - 40 балів	5 робочих аркушів X 5 балів Всього - 25 балів
Командна робота	створення та презентація “власної” політичної партії групах по 4-6 студентів	Всього - 10 балів	Всього - 5 балів
Індивідуальне есе	написання індивідуального есе-рефлексії за підсумками роботи протягом семестру	Всього - 10 балів	Всього - 5 балів
Підсумкова оцінка з дисципліни		Всього = 100	Всього = 60

Критерії оцінювання.

1. **Аудиторна робота** - 5 балів - робота студента під час семінарів, що враховує: поведінку; слухання; активну включеність у хід заняття.

2 бали - поведінка - студент виявляє повагу до навчального процесу:

- не запізнюється на пару та не перетворює пару на “прохідний двір” (студент присутній на парі протягом усього заняття);

- не відволікається на гаджети, розмови, підготовку до інших занять тощо та не відволікає інших;

- не дозволяє собі трансляцію зі спального місця та «піжамний стиль» в онлайн навчанні та намагається тримати камеру увімкненою протягом онлайн заняття.

2 бали - активна включеність - студент виявляє індивідуальна та колективну включеність під час заняття:

- не демонструє пасивність на рівні індивідуальної роботи, бере участь у змістовних обговореннях під час пари;

- не демонструє пасивність на рівні командної роботи (в групах чи парах), бере участь у обговоренні та презентації командних завдань (не перекладає відповідальність на інших).

1 бал - слухання - студент слухає та чує інших (одногрупників та викладача):

- робить нотатки ідей та коментарів інших;

- апелює до ходу дискусії задаючи уточнюючі та навідні запитання;

- демонструє повагу до ідей інших зважаючи на їхню точку зору..

2. **Самостійна робота** - 5 балів - самостійна робота студента над заповненням Робочого аркушу у рамках підготовки домашнього завдання до семінару:

1 бал - читання - студент уважно прочитав витримки із першоджерела.

1 бал - аналіз - студент критично проаналізував прочитаний матеріал та заповнив Робочий аркуш до семінару.

1 бал - самостійність та добросовісність - студент самостійно (не списуючи, не вдаючись до плагіату) заповнив Робочий аркуш та не передає його іншим для використання.

1 бал - дотримання технічних та стилістичних вимог - студент заповнив Робочий аркуш українською мовою з дотриманням правил письма та вимог щодо шрифту, розміру, інтервалу, кількості слів.

1 бал - дотримання дедлайну - студент заповнив Робочий аркуш у визначені терміни.

3. Командна робота - 10 балів - створення “власної” політичної партії .

4 бали - опрацювання українського законодавства та створення на цій основі “власної” політичної партії у групах по 4-6 осіб

4 бали - виступ з презентацією “власної” політичної партії (засобами PowerPoint, Google, Мігo тощо)

2 бали - участь у сесії “питання та відповіді”

4. Індивідуальне есе - 10 балів.

10 балів - написання індивідуального есе-рефлексії у якому міститься 10 запитань, з дотриманням технічних, стилістичних вимог та дедлайну.

7.3. Шкала відповідності:

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
1	Політологія як науки і навчальна дисципліна	2	-	2
2	Природа політики (Макс Вебер “Покликання до політики”)	-	2	2
3	Основні віхи історії зарубіжних політичних вчень	2	-	2
4	Ідея природного права та суспільного договору в історії зарубіжних політичних вчень (Джон Локк, “Два трактати про врядування”)	-	2	2
5	Основні віхи історії політичної думки України	2	-	2
6	Націоналістичний напрям в історії політичної думки України (Микола Міхновський, “Самостійна Україна” та “Х заповідей УНП”)	-	2	2
7	Політична влада	2	-	2
8	Деякі підходи до розуміння та визначення влади (Еліас Канетті, “Маса і влада”)	-	2	2
9	Держава та правова держава	2	-	2
10	Демократія в політичному житті суспільства (Роберт Патнам, “Творення демократії”)	-	2	2
11	Етнополітика	2	-	2
12	Сократичний семінар (за підсумками перегляду та аналізу фільму “Закону тут не місце”)	-	2	
13	Політичні партії (Командна робота зі створення та презентації “власної” політичної партії)	-	2	2
14	Вибори та виборчі системи	2	-	2
15	Есе	-	-	2
16	Політична культура (Г.Алмонд, С.Верба. Громадянська культура і стабільна демократія)	-	2	2
ВСЬОГО - 60		14	16	30

Загальний обсяг 60 год., в тому числі:

лекцій – 14 год.

Семінарів – 16 год.

самостійної роботи – 30 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна: (Базова)

1. Лященко І. Посібник для студентів усіх напрямів підготовки з курсу «Соціально-політичні студії», 2023 [63 с.] // Електронний ресурс// <http://philosophy.univ.kiev.ua/uploads/editor/Tukalenko/%D0%A1%D0%BE%D1%86-%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82.%20%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D1%96%D1%97 %D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA %D0%9B%D1%8F%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%86.%D0%90. 2003.pdf>
2. Лященко І. Робочий зошит до Посібника для студентів усіх напрямів підготовки з курсу «Соціально-політичні студії», 2023 [50 с.] // Електронний ресурс// <http://philosophy.univ.kiev.ua/uploads/editor/Tukalenko/%D0%A1%D0%BE%D1%86-%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82.%20%D1%81%D1%82%D1%83%D0%90. 2003.pdf>

[В4%D1%96%D1%97 %D0%A0%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%87%D0%B8%D0%B9%20%D0%B7%D0%BE%D1%88%D0%B8%D1%82 %D0%9B%D1%8F%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%86.%D0%90. 2003.pdf](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14#n120)

3. Вебер, Макс. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика / Пер. з нім. Олександр Погорілий. — К: Основи, 1998. — 534 с. — С. 173-191. Режим доступу: <http://litopys.org.ua/weber/wbs08.htm>
4. Закон України «Про політичні партії в Україні». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14#n120>
5. Канетті Е. Маса і влада. К., 2001 — 416 с. [с. 233-250]. Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/1636561/>
6. Лок, Джон. Два трактати про врядування / Пер. з англ.. О.Терех, Р.Димерець. — К.: Видавництво солоні Павличко «Основи», 2001. — 265 с
7. Міхновський М.І. Самостійна Україна. - К.: Діокор, 2002. — 80 с. [с.28-43].
8. Міхновський М.І. Самостійна Україна.-К.: Діокор, 2002. -80 с. [с.9]
9. Патнам, Р. та ін. Творення демократії: Традиції громад. активності в сучасній Італії / Р. Патнам разом з Р.Леонарді та Р.Й.Нанетті; Пер. з англ. В.Ющенко. — К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2001.

Додаткова:

1. Короткий оксфордський політичний словник / Пер. з англ.; за ред. І.Макліна, А.Макмілана. — К.: Вид-во “Основи”, 2005. — 789 с.
2. Мала енциклопедія етнодержавознавства / За ред. Ю.І.Римаренка. — К., 1996.
3. Політична енциклопедія / Редкол. Ю.Левенець (голова), Ю.Шаповал (заст. голови) та ін. — К.: Парламентське видавництво, 2012. — 808 с.
4. Політологія: відповіді на питання екзаменаційних білетів: навч. посіб. / За ред. Цвиха В.Ф. - К.: Знання, 2012. — 374 с.
5. Прикладна політологія: навч. посіб. / За ред. В.П.Горбатенка. — К.: ВЦ «Академія», 2008. — 471 с.
6. Трансформація політичних інститутів України: проблеми теорії і практики / Авт. колектив: М.І. Михальченко (керівник) та ін. — К.: ІПІЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2016. — 440 с.
7. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник. — К.: Либідь, 2002. — 576 с.